

Kárpáti Gábor köszöntése

*...occasione septuaginta anniversarii diei natalis tui
archaeologicam operam et intentionem tuam hoc
libro salutamus.*

A Janus Pannonius Múzeum munkatársai, pályatársak, egykori kollégák és tanítványok köszöntik Kárpáti Gábort, aki 2014-ben töltötte be a 70. évét.

Kárpáti Gábor neve szinte minden Baranya megyei jelentős régészeti terület, műemlék, azok helyreállítása, bemutatása kapcsán feltűnik. Régészeti tanulmányait a prágai Károly Egyetemen végezte 1968-ig, a Magyar Állam ösztöndíjasaként. Az elmúlt negyven évben feltáró régészként, kutatóként elsősorban Baranya megyében tevékenykedett, a legjelentősebb feltárásai Pécshez és szűkebb környezetéhez kötődnek. Szakterülete a középkor, emellett több római kori lelőhely feltárását is vezette. Pécs belterületén számos kolostort azonosított és tárt fel. Vezetésével került régészeti kutatásra Pécs belvárosában a Szent László karmelita kolostor, a Szent Tamás domokos kolostor, a Szent Ágoston rendi remeték épülete és a Szent Ferenc kolostortemplom szentélye. De vezetése alatt zajlott a Pécs-jakabhegyi pálos kolostor és a Pécsváradi Vár megkutatása és bemutatása is. Az ókeresztény emlékek közül az I. (Péter-Pál), a IV., V. és XIX. számú sírkamrák kutatása szintén a nevéhez fűződik, melyek ma a világörökség részét képezik. Pécs belvárosában az egykori római kori település számos részletét tárta fel (pl. fórum, közfürdő), azok megmentésében, hiteles bemutatásában (pl. „Római udvar” a Teréz utca-Jócai utca telkein, „Római szint” a Kereskedők Házában) elvitatathatatlannal komoly érdemeket szerzett.

Cseh, olasz, angol, német, lengyel, spanyol nyelvű idegenvezetései ma is páratlan élményt nyújtanak. Építészettörténetet oktatott a Pécsi Tudományegyetem Műszaki Karán, anyagismeretet több alkalommal a Pécsi Tudományegyetem Ókortörténeti Tanszékén. Számos, ma már neves kollégát indított el a régészeti pályán. Kárpáti Gábor sokoldalú személyiségét a szűkebb szakmai munkáján kívül tartalmaz ismertető előadásai, rádió és TV nyilatkozatai, publikációi is tükrözik. Pécs város Pro Urbe díjasa.

Gábor Olivér, Gál Éva, Gáti Csilla, Kiss Magdolna, Millei Ilona és a JPM dolgozói

Munkahelyei és ásatásai:

- 1968-70 Prága, Nemzeti Múzeum
- 1970-73 Pécs, Janus Pannonius Múzeum régész
- 1973-75 Pécsvárad Művelődési Központ, előadó
- 1975-2005 Pécs, Janus Pannonius Múzeum, régész, muzeológus
- 1998-2005 Pécs, Janus Pannonius Múzeum, régész, osztályvezető

Jelentősebb régészeti feltárásai:

- 1970-75 Pécsvárad erődített monostor ásatásának segédrégésze
- 1977-78 Pécsi Irgalmasok Kórházában, a középkori Szent László Karmelita kolostor
- 1976-79 Pécsi Ferences kolostor szentélyének feltárása (a szentély alapjai mai is láthatók)
- 1976-79 Pécs, Memi pasa fürdő feltárása (Gerő Gyözővel)
- 1966-1988 Pécs-Jakabhegy, Pálos kolostor feltárása és konzerválása
- 1976, 1985-89 Pécs, Szent Tamás dominikánus kolostor feltárása
- 1983, 1996-97 Pécs, Szent Ágoston kolostor és templom feltárása
- 1991 Janus Pannonius sírjának feltárása a Pécsi Székesegyház altemplomában
- 1995-96 Teréz u. 9., Jókai utca 11. „Római udvar” insula feltárása és részleges bemutatása
- 1993-95 Kereskedők Háza (Rákóczi u. 55.) római közfürdő feltárása és a központi épület bemutatása a római szinten
- 1993-98 Rákóczi út Matáv épület, a római fórum részletének feltárása és megmentése a pince szinten, a parkolóban római városrész bemutatása, a burkolatban és egy fürdő hipokausztrumos részletének megmentése, bemutatása
- 1998-2001 Az I. (Péter-Pál), a IV., V. és XIX. számú sírkamrák kutatása a világörökségi területen
- 1999 Pusztabánya – koraújkori üveghuta feltárása, bemutatása másolatának felépítése és működtetése a Magyar Üvegművészek Szövetségének segítségével

Fontosabb kiállításai:

- „Pincefeltárás és régészet” 1981
- „Pécs a középkorban” 1985
- „A pécsvárad kolostormúzeum” – állandó kiállítás 1988
- „Az üveg (Baranyai és pécsi üvegtörténet)” 1991
- „A kereszténység 2000 éve Baranyában” – Pécsvárad vár 2000

Fontosabb publikációi:

- KÁRPÁTI G. 1978: Középkori kutak Pécssett I. - In: UHERKOVICH Á. (szerk.) A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve (1979) 23: 165–192.
- KÁRPÁTI G. 1983: Középkori kutak Pécssett II. - In: UHERKOVICH Á. (szerk.) A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve (1984) 28: 99–115.
- KÁRPÁTI G. 1983: Elpusztult középkori települések Pécsváradon. - In: UHERKOVICH Á. (szerk.) A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve (1984) 28: 117–130.
- KÁRPÁTI G. 2001: Elpusztult középkori települések Pécsváradon. - In: FÜZES M. (szerk.) Pécsvárad, pp. 91–96.
- KÁRPÁTI G.: Szerzetesrendek megtelepülése a középkori Pécsen. - In: UHERKOVICH Á. (szerk.) Dunántúli Dolgozatok Történettudományi Sorozat 3: 165–176.
- KÁRPÁTI G. 1998: Bronzfibula Zengővárról. - In: ROMVÁRY F. (szerk.) Pécsi Szemle, tavasz-nyár 1: 11.
- KÁRPÁTI G. 1998: Hová temették Janus Pannoniust? - In: ROMVÁRY F. (szerk.): Pécsi Szemle, tavasz-nyár 1: 21–27.
- KÁRPÁTI G. 1998: Janus Pannonius feltételezett sírhelye? - In: JANKOVITS L. – KECSKEMÉTI G.: Janus Pannonius és a humanista irodalmi hagyomány. Pécs, pp. 41–49.
- KÁRPÁTI G. 2001-2002: A kereszténység és államiság története Baranyában. - In: HUSZÁR Z. (szerk.) Kereszténység és államiság Baranyában. Pécsvárad, pp. 41–49.
- KÁRPÁTI G. 2001-2002: Kommentárok a pécsvárad bencés apátság kolostor alapítóleveléhez. - In: HUSZÁR Z. (szerk.) Kereszténység és államiság Baranyában. Pécsvárad, pp. 55–60.
- KÁRPÁTI G. 2001: A bencés kolostor építéstörténete. - In: FÜZES M. (szerk.) Pécsvárad, pp. 53–66.
- KÁRPÁTI G. 2001: A jakabhegyi pálos kolostor. - In: FÜZES M. (szerk.) Kővágószőlős. pp. 51–59.
- KÁRPÁTI G. 2002: A pécsi V. számú sírkamra. - In: MERHÁN O. (szerk.) Műemlékvédelem. 3: 142–144.
- KÁRPÁTI G. – GÁBOR O. 2004: Régészeti ásatás a Jókai utca 13. szám alatt. - In: ROMVÁRY F. (szerk.) Pécsi Szemle ősz 3: 11–15.
- KÁRPÁTI, G. – GÁBOR, O. 2004: The Buildings and Frescoes of the Early Chirstian Cemetery in Pécs. - In: The Autonomous Towns of Noricum and Pannonia. (Pannonia II.) Ljubljana. Situla 42: 287–290.

Salutation for Gábor, Kárpáti

The Staffs of Janus Pannonius Museum, colleagues and undergraduates congratulate for the 70. years old Gábor, Kárpáti archaeologist

His name appears almost all the important Baranya county's archaeological sites and reconstructed monuments. His archaeological studies carried out in the Charles University Prague as Hungarian state scholarship holder what he finished in 1968. In the last forty years he mainly worked as archaeologist and researcher in Baranya county, and his important excavations connected to Pécs and its environment. His speciality the medieval ages, but besides this he also excavated several roman age objects as well. He identified and excavated several monasteries in the downtown of Pécs. He excavated the Carmelite monastery of Saint Laszlo, Dominican monastery of Saint Thomas, anchorage of Saint Augustine, sanctuary of the Saint Francis Church, monastery of Pauline from Pécs-Jakabhegy and the castle of Pécsvárad. He also made excavations in the I. (Peter and Paul) IV. V. and the XIX. early Christian burial chambers. He excavated many parts of the roman town (Forum, Bath) in the city of Pécs and took part those monuments save and presentation (for example: Roman yard in the Terez and Jókai street, Roman floor in the Merchant House).

His Czech, Italian, English, Deutsch, Polish and Spanish speaking guiding are very unique. He taught history of architecture and archaeological material in the University of Pécs, Faculty of Engineering and the Department of Ancient History and Archaeology. He started so many colleagues' career in the Archaeology. Gábor, Kárpáti is a very multi-faceted personality, what his lectures, radio and TV reports and publications also reflect. He has the prize of Pécs Pro Urbe.

Olivér Gábor – Éva Gál – Csilla Gáti – Magdolna Kiss – Ilona Millei and the staff's of the Museum